

Beslutad av: Vård och omsorgsnämnden
Framtagen av: Myndighetskontor Äldreomsorg
Uppdaterad: 2018-02-06

Beslutsdatum: 2018-02-06
Dokumentansvarig: Mensur Numanspahic
Diarienummer:

Giltighetstid

<Eventuell giltighetstid>

Innehållsförteckning

1.1	Inledning	5
1.2	Grundförutsättningar	5
1.3	Vägledande	6
1.3.1	Handläggning:	6
1.3.2	Biståndshandläggningen skall präglas av:	6
1.3.3	Utredningen	6
1.3.4	Verkställighet/Genomförande av beslut:	8
1.3.5	Social dokumentation	8
2	Vård och omsorgsboende	8
2.1	Målgrupp/behov:.....	9
2.2	Riktlinjer:.....	9
2.2.1	Akut	9
2.2.2	Mycket angeläget behov	9
2.2.3	Angeläget	9
2.3	Vård och omsorgs boende är indelat i två kategorier:	9
2.4	Avgränsningar - anvisningar:.....	9
3	Korttidsvistelse.....	11
3.1	Definition av korttidsvistelse:	11
3.2	Syfte med beviljad insats:.....	11
3.2.1	Bedömning	12
3.2.2	Beslut.....	12
3.2.3	Mål	12
3.2.4	Uppföljning.....	12
4	Trygg Hemgång	12
4.1	Definition.....	12
4.2	Syfte	13
4.3	Mål.....	13
4.4	Målgrupp.....	13
4.4.1	Avgränsningar	13
5	Omvårdnadsinsatser	14
5.1	Personlig omvårdnad	14
5.1.1	Målgrupp/Behov:	14
5.1.2	Riktlinjer:.....	14
5.1.3	Avgränsning:.....	15
5.2	Utevistelse/promenad.....	15
5.2.1	Målgrupp/Behov:	15
5.2.2	Riktlinjer:.....	15
5.2.3	Avgränsning:.....	15
5.3	Social samvaro	15
5.3.1	Målgrupp/Behov:	15
6	Trygghetsinsatser.....	15
6.1	Trygghetslarm	15
6.1.1	Målgrupp/Behov:	15
6.1.2	Riktlinjer:.....	15
6.1.3	Avgränsning:.....	16
6.2	Telefonservice	16
6.2.1	Målgrupp/Behov:	16
6.2.2	Riktlinjer:.....	16
6.2.3	Avgränsning:.....	16
6.3	Tillsyn	16
6.3.1	Målgrupp/Behov:	16
6.3.2	Riktlinjer:.....	16
6.3.3	Avgränsning:.....	16

7	Serviceinsatser	17
7.1	Städning	17
7.1.1	Målgrupp/Behov:	17
7.1.2	Riktlinjer:	17
7.1.3	Avgränsning:	17
7.2	Tvätt/klädvård	17
7.2.1	Målgrupp/Behov:	17
7.2.2	Riktlinjer:	17
7.2.3	Avgränsning:	18
7.3	Inköp	18
7.3.1	Målgrupp/Behov:	18
7.3.2	Riktlinjer:	18
7.3.3	Avgränsning:	18
7.3.4	Den enskildes medverkan:	18
7.4	Övriga service insatser	18
8	Matdistribution	19
8.1.1	Målgrupp/Behov:	19
8.1.2	Riktlinjer:	19
8.1.3	Avgränsning:	19
9	Övriga insatser	19
9.1	Avlösning i hemmet	19
9.1.1	Definition:	19
9.1.2	Målgrupp:	19
9.1.3	Syfte:	19
9.1.4	Förutsättningar – avgränsningar:	19
10	Ledsagning	20
10.1.1	Målgrupp/Behov:	20
10.1.2	Riktlinjer:	20
10.1.3	Avgränsning:	20
11	Kontaktperson	20
11.1.1	Målgrupp	20
11.1.2	Riktlinjer	20
12	Dagverksamhet	20
12.1.1	Målgrupp/Behov:	21
12.1.2	Riktlinjer:	21
12.1.3	Avgränsning:	21
13	Husdjur	21

1.1 Inledning

Vård och omsorgsnämndens mål för äldre omsorgen:

Vård och omsorgsnämnd ska främja den enskildes möjlighet att leva ett självständigt liv.

Vård och omsorgsnämnd ska främja den enskildes möjlighet att bo kvar hemma med bibehållen livskvalité.

Dessa riktlinjer är framtagna för att förtydliga:

- Att tillgodose behovet utifrån skälig levnadsnivå
- Under vilka förutsättningar insatserna som täcker behovet kan beviljas och verkställas.
- Avgränsningar vid verkställighet av insatser.
- Riktlinjerna syftar till att ge likartad service till alla. De skall vara ett komplement till de lagar och föreskrifter som finns och vara normgivande för insatsernas utformning och omfattning. Det innebär att den enskilde kan beviljas mindre insatser än riktlinjerna anger, men även att större insatser kan beviljas. Det är dock alltid den enskildes unika situation som skall ligga till grund för alla beslut.
- Den enskilde har rätt att söka bistånd som ligger utanför dessa riktlinjer.

Insatserna är redovisade under fyra huvudrubriker:

Omvårdnadsinsatser

Trygghetsinsatser

Serviceinsatser

Övriga insatser

1.2 Grundförutsättningar

- Kommunen har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver (2 kap. 2 § Socialtjänstlagen).
- Rätten till bistånd regleras i 4 kapitlet 1 § i Socialtjänstlagen: ”Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av vård och omsorgsnämnd för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Den enskilde skall genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet skall utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv”.
- Sammanboende äkta makar har en förpliktelse att bistå varandra med de sysslor som förekommer i ett hem. (Äktenskapsbalken 1 kap. 2 och 4 §§). I dessa riktlinjer gäller samma förutsättningar för ogifta sammanboenden samt hemmaboende vuxna barn. Vid omvårdnadsuppgifter såsom personlig omvårdnad kan inte äktenskapsbalkens bestämmelser åberopas som avslagsgrund annat än om närstående rent faktiskt utför omvårdnaden och att det är just detta som den enskilde önskar.

1.3 Vägledande

Vid bedömningen av äldres behov skall Socialtjänstlagens bestämmelser tjäna som vägledning.

- Respekt skall visas för den enskildes rätt att själv bestämma och att få behålla sin integritet, identitet och eget ansvar för sin livssituation (portalparagrafen SoL 1§). Detta skall vara vägledande vid bedömning av behov och vid genomförande av insatser.
- Behov av att känna trygghet skall beaktas. Trygghet är i högsta grad en subjektiv upplevelse och behovet är därför varierande från en individ till en annan. Detta skall beaktas vid behovsbedömning och utformning av insatser. Behovet av kontinuitet i kontakten mellan personal och den enskilde skall särskilt beaktas.
- Utformningen av insatser skall anpassas så att de underlättar och möjliggör för den enskilde att bo kvar i sin hemmiljö. Insatserna skall också utformas så att de stödjer den enskilde att så långt det är möjligt klara sig själv - ”hjälpa till självhjälpa”.
- Behov som kan tillgodose eller få tillgodosedda på annat sätt, skall inte tillgodoses genom kommunens försorg.

1.3.1 Handläggning:

Handläggning av ärenden som handlar om hjälp i hemmet alt. vård och omsorgsboende är genom beslut i vård och omsorgsnämnden delegerad till kommunens biståndshandläggare.

- Vid ärende som avser hjälp i hemmet som överstiger 90 tim/mån ska beslut fattas av ansvarig chef för myndighetskontor
- Ärenden som avser hjälp i hemmet som överstiger 120 tim/mån ska hänskjutas till vård och omsorgsnämnds arbetsutskott för beslut. Arbetsutskottet ska i dessa fall bedöma om ansökan om hjälp i hemmet i denna omfattning kan anses vara skälig levnadsnivå eller om det är aktuellt med andra insatser som kan försäkra skälig levnadsnivå.

1.3.2 Biståndshandläggningen skall präglas av:

- Helhetssyn, d v s med ett brett perspektiv på den enskilde och dennes situation. En tillämpad helhetssyn syftar till att bringa klarhet kring den enskildes svårigheter i förhållande till den aktuella livssituationen
- Respekt för människans rätt att bestämma själv över sitt liv. Den äldre personen ska, så långt det är möjligt, kunna välja när och hur stöd och hjälp i boendet och annan lättåtkomlig service ska ges.

1.3.3 Utredningen

Utredningar ska i första hand göras i hemmet. Utredningar ska grundas på bedömningen av helhetssituation av det behov som framkommer vid ansökan. Utredningar görs och beslut fattas av ansvarig biståndshandläggare.

Utredningen av den enskildes omvårdnadsbehov skall enligt rutinen inledas genom hembesök av arbetsterapeuten. Utredningen ska vid behov också inkludera en bedömning av sjuksköterska, sjukgymnast, dietist eller

demenssköterska samt omvårdnadspersonal. Bedömningen används av biståndshandläggare som underlag i utredningen. Detta arbetssätt har sin grund i socialtjänstlagens intentioner (se avsnitt Socialtjänstlagens intentioner, stycke ett). Detta innebär också att beslutet inte kan lämnas vid första kontakten. Undantag är akut uppkomna behov där insatserna kan sättas igång omedelbart med ett tillfälligt biståndsbeslut i avvaktan på att utredningen är klar.

Behovsbedömning är den process som föregår och som leder fram till ett beslut om bistånd. Behovsbedömningsprocessen ska fokusera på individens behov och inte socialtjänstens insatser. Vid behov ska tolk användas. Arbetet med att bedöma rätten till bistånd handlar i korthet om att söka svar på följande frågor:

- Hur ser behovet ut?
- Kan den enskilde själv tillgodose behovet eller kan det tillgodoses på annat sätt?
- Hur ska behovet tillgodoses för att tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå?

Rättssäkerhets aspekter viktiga för utredningsprocessen

Det är enbart den enskilde som kan ansöka om insatser. En individuell bedömning görs i varje enskilt fall. I de fall den enskilde saknar förmåga att tillgodose sina fysiska, psykiska, sociala och/eller existentiella behov och inte kan få dem tillgodosedda på annat sätt föreligger rätt till bistånd. Insatser som beviljas ska utformas så att de kompenserar/ stödjer den enskilde för de behov han/hon inte själv klarar att tillgodose.

Vid utredningar där den enskilde även har stöd från anhöriga skall även anhörigas behov beaktas. Den anhörige ska informeras om rätten att ansöka om stöd för sin egen del enligt SoL 5kap 10§.

Alla beslut skall följas upp och rätten till bistånd skall omprövas i samband med uppföljning.

Den som klarar sig själv och som kan tillgodose sina behov är inte i behov av kommunens hjälp och därmed inte heller berättigad till bistånd oavsett ålder, sjukdom eller funktionsnedsättning. Det är inte förenligt med socialtjänstlagens bestämmelser att ge ett avslagsbeslut med motiveringen att grannar, anhöriga som inte är familjemedlemmar eller att frivilligorganisationer ska tillgodose behoven. Vid utredningar ska inte den enskildes ekonomiska förutsättningar vägas in.

Resursbrist är heller inte skäl för avslag på ansökan. Enbart den enskildes behov styr biståndshandläggningen

Socialtjänstlagens intentioner

Den enskilde har ett eget ansvar för såväl sin egen som andra människors sociala situation. Socialtjänsten får aldrig ta över ansvaret utan arbetet ska inriktas på att den enskilde behåller ansvaret eller tar tillbaka ansvaret över den egna situationen. Ett tydligt mål bör formuleras vid alla beslut och uppföljningar. För att höja eller bibehålla funktionsnivån ska ett rehabiliterande synsätt genomsyra utredningarna

Insatserna ska stärka den enskildes förmåga till ett fortsatt självständigt liv. Den enskilde har en absolut rätt att råda över sin situation och arbetet ska

präglas av respekt för den enskildes självbestämmande och integritet. Kontroll, tvång eller åtgärder mot den enskildes vilja får inte förekomma.

.

1.3.4 Verkställighet/Genomförande av beslut:

Ansvar för att verkställa beslut om biståndsinsatser enligt socialtjänstlagen åvilar enhetschefer inom hemtjänst, korttidsboende resp. vård och omsorgsboende. Beslut om bistånd i form av hjälp i hemmet ska verkställas senast inom 3 dagar (om beslutet omfattar hjälp med personlig omvårdnad) respektive 10 dagar (om beslutet endast omfattar serviceinsatser). Den äldre personen ska, så långt det är möjligt, kunna välja när och hur stöd och hjälp i boendet och annan lättåtkomlig service ska ges. Detta försäkras genom att den enskilde tilldelas en kontaktman inom hemtjänsten som ska bevaka den rätten.

Förhållningssättet och insatserna inriktas på konsekvenserna av sjukdom eller funktionsnedsättning. Genomförandet av insatserna inriktas på att personalen tillsammans med den enskilde skall försöka bevara, utveckla, förändra och skapa livsstrategier för att individuellt hantera olika livssituationer d.v.s. ett rehabiliterande synsätt. Ett socialt synsätt innebär att den enskildes möjlighet att delta i sin egen omsorg och vård skall beaktas. För att säkerställa att målet med insatserna uppnås skall kommunens övriga yrkeskategorier vid behov involveras i verkställigheten

1.3.5 Social dokumentation

Socialtjänstlagen samt SOSFS 2014:5 föreskriver att såväl handläggning av ärende som verkställighet/ genomförande skall dokumenteras.

- Biståndshandläggarna har ansvar för att utreda den enskildes behov och fatta beslut om insatser enligt socialtjänstlagen. Denna handläggningsprocess skall dokumenteras.
- **Enhetscheferna har ansvar för att dokumentation av genomförandet av biståndsbesluten ska ske.** Dokumentationen skall ses som ett sätt att notera fakta och iakttagelser. Dokumentationen skall också tydliggöra den enskildes behov, önskemål och upplevelser av den situation man befinner sig i. Dokumentationen skall också återspegla personalens kunskaper, arbetsmetoder och förhållningssätt. Genomförandeplan ska upprättas inom en månad efter att beslut är fattat.

Genomförandeplan och löpande anteckningar fyller en viktig funktion när det gäller rättssäkerheten för såväl den enskilde som för personalen.

2 Vård och omsorgsboende

Lagrum: Socialtjänstlagen (SoL) kap 4 § 1

2.1 Målgrupp/behov:

Personer med omfattande vård- och omsorgs behov som ej kan tillgodoses genom hemtjänst och hemsjukvård i det ordinära boendet.

2.2 Riktlinjer:

- Den enskilde som inte klarar sin dagliga livsföring i det ordinära boendet och har omfattande behov av omsorg, vård och trygghet beviljas vård och omsorgsboende efter ansökan.
- Det skall finnas ett uttalat behov av kontinuerliga insatser dygnet runt för tillgodoses omfattande och varaktiga behov av tillsyn, omvårdnad och vård. Principen är att hemtjänstinsatser alltid ska prövas först för att på så sätt tillgodose behovet.
- Beslut om vård och omsorgs boende fattas ej under den sökandes sjukhusvistelse. Tid för stabilisering av hälsotillståndet bör ges, i först hand i hemmet, i andra hand på korttidsvistelse
- I tveksamma fall skall boendeutredning på något korttidsboende göras
- Planeringsgruppens prioritering efter beslut om insatsen styrs av fastställd prioriteringsordning enligt nedan.

2.2.1 Akut

Kvarboende är inte längre möjligt. Skälig levnadsnivå kan inte upprätthållas i nuvarande boende. Den enskilde far illa.

2.2.2 Mycket angeläget behov

Hemtjänst och andra insatser räcker inte längre till.

Utskrivningsklara personer på sjukhus som inte kan återgå till ordinärt boende och som har ett beslut om vård och omsorgs boende. Återgång till ordinärt boende från korttidsvård ej möjligt.

2.2.3 Angeläget

Hemtjänst och andra insatser räcker inte till. Förstärkta hemtjänstinsatser upprätthåller dock en skälig levnadsnivå i avvaktan på vård och omsorgs boende.

2.3 Vård och omsorgs boende är indelat i två kategorier:

Vård-och omsorgsboende för personer med omfattande somatiska vårdbehov och/eller omvårdnads-och trygghetsbehov

Gruppboende för personer med demenssjukdom för personer med en utredd demenssjukdom som har behov av en småskalig boendemiljö

2.4 Avgränsningar - anvisningar:

- Ansökan kan göras muntligt eller skriftligt av den enskilde
- De anhörigas behov av trygghet ska inte beaktas i bedömningarna
- Brister i bostadens utformning är i sig inte någonting som berättigar till vård och omsorgs boende

- Den sökande får enbart muntligt besked om erbjudet boende och ska lämna svar inom 7 dagar
- Önskemål om att få flytta in på ett specifikt vård och omsorgs boende omfattas inte av rättighetsprövningen. Det är viktigt att handläggaren informerar om detta vid ansökningstillfället. Av utredningen bör dock framgå om önskemål finns om ett specifikt boende och självklart skall hänsyn tas till detta om det är möjligt.
- För att få flytta till vård och omsorgs boende i form av gruppboende för demenssjuka krävs att en demensutredning är gjord, att behovet inte kan tillgodoses på annat sätt och att demenssjuksköterskan gör en bedömning av det aktuella behovet utifrån Osby kommuns demenstrappa.
- Om den sökande erbjuds annat boende än det önskade kan den enskilde välja mellan att:
  - o Acceptera det erbjudna boendet och lämna intresseanmälan till boende på annan ort i kommunen.
  - o Tacka nej till erbjudandet. I så fall äger kommunen rätt att ompröva om behovet är tillgodosett på annat sätt. Om personen tackar nej ytterligare en gång avslutas ärendet och personen uppmanas att inkomma med ny ansökan om behovet uppstår på nytt.
  - o Om enskilde befinner sig på korttidsvistelse finns inte möjlighet att tacka nej till erbjudet boende
  - o Om den enskilde tackar nej med motivering att behov inte föreligger just nu, ska ärendet avslutas och ny ansökan får göras om/när behov uppstår igen
- Beslut om vård och omsorgsboende innebär en hyresrätt med tillgång till personal dygnet runt utifrån den enskildes individuella behov
- Makar, sambor eller registrerade partners ska om önskemål finns erbjudas plats på samma boende utifrån parbogarantin såvida en eller båda har behov av vård och omsorgsboende.
- Inflyttning **ska** ske inom 7 kalenderdagar från det att man tackat ja under förutsättning att lägenheten är tillgänglig. Hyresavgift debiteras från kontraktsdatum. Vid särskilda skäl kan efter överenskommelse med enhetschef inflyttning förskjutas, dock **max 20** dagar från det man tackat ja. Vid förskjuten inflyttning debiteras hyresavgift från 8: dagen
- **Vid överstigande av ovanstående 20 dagar kan kommunen ompröva beviljat bistånd i ordinärt boende**
- Hyran beräknas utifrån bruksvärdesprincipen och erläggs i efterskott. Den enskilde förutsetts söka bostadstillägg för pensionärer.
- Vid utflyttning eller dödsfall ska lägenheten tömmas och städas inom 7 kalenderdagar från utflyttningsdatum. Hyresavgiften betalas tillbaka från det datum som lägenheten är tömd.

3 Korttidsvistelse

Lagrum: SoL kap 4 § 1

3.1 Definition av korttidsvistelse:

- Ett tidsbegränsat tillfälligt vistelse.
- Ett komplement till det egna boendet.
- En insats som kan ges regelbundet eller vid tillfälliga behov som inte kan tillgodoses inom det ordinära boendet.

3.2 Syfte med beviljad insats:

Den enskilde kan beviljas korttidsvård av olika orsaker.

Syfte	Beskrivning/ målgrupp/ avgränsning
Avlastning för närstående	Insatsen beviljas personer som är i behov av stora omvårdnadsinsatser och tillsyn samtidigt som anhöriga är i behov av avlastning. Insatsen kan vara vid enstaka tillfällen eller kontinuerligt med intervall – se växelvård.
Återkommande korttidsvistelse/ Växelvård	Insatsen beviljas personer som är i behov av återkommande omvårdnadsinsatser och tillsyn samtidigt som anhöriga är i behov av avlastning. Avgränsning: Vistelsen på korttidsenheten får ej överstiga tiden i det ordinära boendet.
Utredning av vidare insatser	Insatsen beviljas när boendesituationen eller omfattningen av andra biståndsinsatser behöver utredas. Insatsen kan även tillfälligtvis beviljas under en övergångsperiod om det är avgörande för att personer med stora omvårdnads- och tillsynsbehov skall kunna återvända till sitt hem efter sjukhusvistelsen. Avgränsning: Korttidsvistelse beviljas inte vid behov av utredning av insatser enligt HSL.
Återhämtning efter sjukhusvistelse	Endast vid omfattande behov då behoven inte kan tillgodoses inom ordinärt boende (Trygg Hemgång, hemtjänsten). Avgränsning: Det normala är att återvända till hemmet efter sjukhusvistelse. Korttidsvistelse beviljas i undantagsfall.
Mobilisering/ Rehabilitering	Insatsen kan beviljas om det finns behov av mobilisering/ rehabilitering som inte kan tillgodoses i ordinärt boende. Avgränsning: Beslut om vistelse på kommunens korttidsenhet för rehabilitering fattas alltid i samråd med ansvarig sjukgymnast/ arbetsterapeut. Detsamma gäller beslut om förlängning av vistelse.

Väntplatser	<p>Insatsen beviljas personer som väntar på plats i särskilt boende och där behovet inte kan tillgodoses i det ordinära boendet.</p> <p>Insatsen beviljas i väntan på att annan åtgärd ska utföras, t ex bostadsanpassning eller väntan på operation.</p> <p>Avgränsning:</p> <p>För att inte kunna vänta i sin bostad krävs ett stort omvårdnads- och trygghetsbehov som inte kan tillgodoses av hemtjänsten.</p> <p>Om den enskilde väntat hemma och tackat nej till erbjuden plats på särskilt boende beviljas därefter inte korttidsvistelse under väntetiden om inga andra behov har uppstått.</p> <p>Den som vistas på korttidsboende och väntar på särskilt boende kan inte tacka nej då plats erbjuds. I förekommande fall återgår den enskilde till sitt ordinära boende och erbjuds andra insatser exempelvis i form av hemtjänst.</p>
-------------	---

3.2.1 Bedömning

De behov som föranleder insatsen skall framgå av bedömningen. Det är alltid en individuell bedömning som skall vara grunden för detta. Huvudregeln är att det handlar om kortare och tillfälligare insatser även om vissa är kontinuerliga över tid.

3.2.2 Beslut

Av beslutet om insats i form av korttidsvistelse skall framgå skälet, d.v.s. om det är avlastning, utredning etc. Beslut om korttidsvistelse följs upp vid behov och i samråd med den enskilde och personalen. Vid regelbundet återkommande insats, avlastning och växelvård följs dessa upp regelbundet.

3.2.3 Mål

Målet för vistelsen skall vara klart definierat och beskrivet. Utifrån målet utarbetar verkställigheten en individuell plan under vistelsen. Tillfälliga besök till det ordinära boendet ska ses som rutin.

3.2.4 Uppföljning

Uppföljning och planering för framtida insatser görs utifrån den enskildes behov. Vid uppföljningsmötet ska samtliga aktörer vara väl förberedda för att inte fördröja hemgången till det ordinära boendet.

4 Trygg Hemgång

Lagrum: SoL 4 kap 1§

4.1 Definition

Trygg hemgång är ett arbetssätt där flera yrkeskategorier arbetar i ett tvärprofessionellt team för att skapa trygghet för vårdtagaren vid hemkomst från vård på sjukhus eller korttidsplats. Trygg Hemgång ska alltid provas

som första val vid planeringen av vård och omsorg efter sjukhusvistelse/korttidsvistelse.

Teamet utgår från vardagsrutiner och livskvalité, ser möjligheter och skapar lösningar.

Central roll i teamarbetet har undersköterskorna som har den dagliga kontakten med vårdtagaren och som är en länk till de andra yrkeskategorierna i teamet.

I Osbyområdet utgår Trygg hemgång från korttidsvården Spången och i nära samarbete med hemtjänstgrupp D. Kvällar och helger är det grupp D som ansvarar för Trygg hemgång, nattetid är det nattpatrullen. I

Lönsbodaområdet utgår Trygg hemgång från hemtjänsten.

I konceptet med Trygg Hemgång ingår en korttidsplatsgaranti. Detta innebär att vårdtagaren som får insatser genom Trygg Hemgång är garanterad en korttidsplats om vård och omsorg i hemmet inte tillgodoser de behoven vårdtagaren har.

4.2 Syfte

Trygg hemgång syftar till att:

- öka tryggheten vid hemgång från sjukhus eller korttidsvistelse
- öka möjligheten för vårdtagaren att bo kvar hemma genom ett rehabiliterande och teambaserat arbetssätt i vårdtagarens hem som leder till ökad självständighet hos den enskilde.
- vara behjälplig vid utredningar av ansökningar om hjälp i hemmet där hjälpbehov förmodas vara omfattande

4.3 Mål

- att försäkra en trygg och säker vård och omsorg i hemmet för vårdtagaren vid hemkomst från sjukhus eller korttidsplats.
- att insatsnivån stämmer med det faktiska behovet när vårdtagaren lämnar teamet
- att förstärka vårdtagarens självständighet genom ett rehabiliterande förhållningssätt och en helhetssyn på omvårdnaden.
- att vårdtagaren och närstående är delaktiga i processen utifrån sina förutsättningar

4.4 Målgrupp

- Vårdtagare som kommer hem från vistelse på sjukhus eller korttidsboende som har ett rehabiliteringsbehov, förändrat hjälpbehov från hemtjänst och/eller känner otrygghet inför sin hemgång
- Vårdtagare som ansöker om omfattande hjälp i hemmet resp. särskilt boende i de fallen där beslutsunderlaget är otillräckligt eller svårbedömt

4.4.1 Avgränsningar

Personer som efter sjukhusvistelse eller korttidsvistelse är i behov av samma/mindre förändringar av hemtjänstinsatser som tidigare.

Personer som efter sjukhusvistelsen är i behov av att få insatserna utförda av sedan tidigare känd utförare.

5 Omvårdnadsinsatser

5.1 Personlig omvårdnad

Lagrum: SoL Kap 4 § 1

5.1.1 Målgrupp/Behov:

Personer som saknar förmåga att själv klara sin personliga omvårdnad. Hjälpt med personlig omvårdnad beviljas utifrån individuella behov såväl för personer som bor i ordinärt boende som för personer med beviljats vård och omsorgsboende.

5.1.2 Riktlinjer:

- Den enskilde skall i så stor utsträckning som möjligt vara delaktig i insatsen.
- Personlig hygien - Handrättning, stöd eller hjälp efter behov med daglig personlig hygien sker vanligtvis morgon och kväll i samband med uppstigning och sänggående. Personlig hygien kan innefatta morgon- och kvällstolett med nedre och övre personlig hygien, okomplicerad tand/munvård och öronvård, kamning, smörjning, rakning och rengöring av glasögon och hörapparat.
- På- och avklädning - Handrättning, stöd eller hjälp efter behov med klädsel sker vanligtvis morgon och kväll i samband med uppstigning och sänggående samt vid dusch.
- Dusch - Stöd och hjälp ges efter behov, vanligtvis en till två gånger per vecka men möjlighet finns att få stöd och hjälp med dusch flera gånger i veckan. I dusch ingår hårvård såsom kamning och rullning av hår samt okomplicerad nagelvård. Dusch sker vanligtvis i den enskildes bostad; saknas duschmöjligheter finns möjlighet att duscha inom några av kommunens vård och omsorgsboende. Uppsnygning av duschutrymmet efter dusch ingår.
- Toalettbesök - Stöd och hjälp efter behov med toalettbesök/byte av intimitets- och inkontinensskydd sker vanligtvis vid planerade besök under hela dygnet. Utgångspunkt är den enskildes behov. Hjälp med nedre personlig hygien i samband med toalettbesöken ges vid behov.
- Förflyttningar - Stöd och hjälp ges efter behov med förflyttningar till fots eller med rullstol i bostaden. Förflyttning kan även gälla stöd och hjälp att förflytta sig till och från stol och säng eller vändning i sängen. Stöd och hjälp med förflyttningar sker vanligtvis vid planerade besök under hela dygnet, utgångspunkt är den enskildes behov.
- Måltidsstöd - Tillsyn, stöd eller hjälp efter behov att äta och dricka ges till den enskilde i samband med frukost, middag och kvällsmat eller vid behov av hjälp med dryck och mellanmål under dagen. Insatsen ges även under natten om behov föreligger.

5.1.3 Avgränsning:

- Personlig hygien - Rakning utförs endast med rakapparat.
- Förflyttningar - Om den enskilde nekar till att hjälpmedel används, ges stöd och hjälp till den enskilde efter de förutsättningar som finns enligt enhetschefens bedömning utifrån arbetsmiljölagen.
- Dusch: Klippning av naglar i komplicerade fall hänvisas till fotvårdare.

5.2 Utevistelse/promenad

Lagrum: SoL Kap 4 § 1

5.2.1 Målgrupp/Behov:

Personer som inte har förmåga att på egen hand klara utevistelse eller promenad.

5.2.2 Riktlinjer:

- Utevistelse/ promenad sker en till två gånger per vecka.
- Omfattning planeras i samråd med den enskilde.

5.2.3 Avgränsning:

Om den enskilde använder förflyttningshjälpmedel (rullstol, rollator) kan vid ogynnsamma väderförhållanden erbjudas socialsamvaro som komplement till utevistelse/promenad.

5.3 Social samvaro

5.3.1 Målgrupp/Behov:

Personer som pga sjukdom, ålder eller funktionsnedsättning inte själv kan tillgodose sitt behov av social samvaro och social aktivitet.

Insatsen kan bestå av samvaro och social aktivitet i hemmet eller aktiviteter utomhus utifrån den enskildes behov och önskemål. Det kan röra sig om en pratstund, en promenad eller liknande. Målsättningen med insatsen ska alltid vara att utöka den enskildes möjlighet till sociala aktiviteter.

6 Trygghetsinsatser

6.1 Trygghetslarm

Lagrum: SoL kap 4 § 1

6.1.1 Målgrupp/Behov:

Trygghet som kan uppnås genom att den enskilde erhåller trygghetslarm.

6.1.2 Riktlinjer:

Insatsen är första steget för att tillgodose trygghetsbehov i den enskildes bostad. Insatsen ges till personer som p g a fysiska, psykiska eller medicinska orsaker har behov av att snabbt kunna tillkalla hjälp. Vid behov beviljas även extra klockan till sammanboende utan extra kostnad.

6.1.3 Avgränsning:

- Insatsen beviljas ej till enskild som ej förstår eller förmår använda trygghetslarmet. Vid behov av trygghet som grundas på upplevd ensamhet eller allmän oro ska behovet tillgodoses genom annan insats.
- Den enskilde lämnar medgivande om att en nyckelgömma ska installeras i dennes lägenhetsdörr eller annat lämpligt ställe.

Den enskilde ska lämna en nyckel samt ge medgivande till att en nyckelgömma installeras

6.2 Telefonservice

Lagrum: SoL Kap 4 § 1

6.2.1 Målgrupp/Behov:

Trygghet som kan uppnås genom att den enskilde blir kontaktad via telefonsamtal.

6.2.2 Riktlinjer:

Insatsen är andra steget för att tillgodose trygghetsbehov i den enskildes bostad. Personal ringer upp den enskilde på avtalade tidpunkter. Om den enskilde inte svarar har personalen ansvar för att kontrollera orsaken till detta och vidta överenskomna åtgärder.

Insatsen är kostnadsfri.

6.2.3 Avgränsning:

- Den enskilde lämnar medgivande om att en nyckelgömma ska installeras i dennes lägenhetsdörr eller annat lämpligt ställe.
- Det är den enskildes ansvar att inneha telefon.
- Insatsen beviljas inte för enskild som inte kan använda telefon.
- Insatsen ges ej heller när behovet tillgodoses med insats i form av tillsyn eller

trygghetslarm.

6.3 Tillsyn

Lagrum: SoL Kap 4 § 1

6.3.1 Målgrupp/Behov:

Trygghet som kan uppnås genom att den enskilde får tillsynsbesök.

6.3.2 Riktlinjer:

Insatsen är tredje steget för att tillgodose trygghetsbehov i den enskildes bostad. Personal besöker den enskilde vid ett eller flera avtalade tidpunkter under dygnet. Tillsynsbesök är ej förenade med andra biståndsinsatser.

6.3.3 Avgränsning:

- Den enskilde lämnar medgivande om att en nyckelgömma ska installeras i dennes lägenhetsdörr eller annat lämpligt ställe

- Insatsen beviljas ej om behovet av trygghet kan tillgodoses genom telefonservice eller trygghetslarm.

7 Serviceinsatser

7.1 Städning

SoL Kap 4 § 1

7.1.1 Målgrupp/Behov:

Personer som inte har förmåga att själva klara städning eller delar av städning och som inte kan få behovet tillgodosett på annat sätt t.ex. genom inneboende anhörig.

7.1.2 Riktlinjer:

- Städning sker en gång varannan vecka, om inte beslut fattas utifrån särskilda behov. Särskilda behov kan uppstå då den enskilde använder utomhus rullstol som smutsar ner inne, motorik eller synproblem som medför spill, fläckar eller liknande.
- Städning avser två rum och kök, samt hall, badrum och toalett. Tre rum vid sammanboende.
- I städning ingår damning, dammsugning samt våttorkning av golv. En lätt avtorkning av köksluckorna/vitvaror vid synlig smuts ska ingå i städet
- Vid ansökan kan om behovet finns även beviljas fönsterputsning, rengöring av kyl samt avfrostning av frysen i omfattningen 2 ggr/år.

7.1.3 Avgränsning:

- Storstädning, tak- och väggtvätt, skåprengöring, städning av källare, vind, samt flyttstädning och arbete som silverputs, vädring av stora mattor ingår ej. Städning av balkong eller altan ingår ej.
- I samband med utredningen skall information ges om att lämplig basutrustning ska finnas. Detta innebär en väl fungerande dammsugare, mopp/hink, dammtrasor och lämpligt rengöringsmedel. El-utrustning skall vara godkänd. Saknas funktionella redskap kan städning helt eller delvis utebli.

7.2 Tvätt/klädvård

SoL Kap 4 § 1

7.2.1 Målgrupp/Behov:

Personer som saknar förmåga att själva klara av tvätt eller delar av tvätt och som behöver hjälp med att hålla kläder, sänglinne eller dylikt rena.

7.2.2 Riktlinjer:

- Det är skäligt att få hjälp med tvätten en gång varannan vecka om inte beslut fattas utifrån särskilda behov. Särskilda behov kan uppstå då den enskilde har nedsatt motorik eller synproblem som medför spill, fläckar eller liknande. .

- Tvätt utförs i den enskildes bostad eller i någon av kommunens tvättinrättningar.

7.2.3 Avgränsning:

- Tvätt utförs av kläder sänglinne eller dylikt för personligt bruk.
- Handtvätt utförs ej.
- Strykning görs av plagg som behöver strykas för att kunna användas, till exempel bomullsskjortor och blusar.

Följande tillhandahålls av den enskilde:

- Tvättmaskin och torkmöjligheter.
- Tvättmedel.

7.3 Inköp

Lagrum: SoL Kap 4 § 1

7.3.1 Målgrupp/Behov:

Personer som saknar förmåga att själva klara inköp och är i behov av hjälp att få hem dagligvaror till bostaden.

7.3.2 Riktlinjer:

- Inköp beviljas en gång per vecka i närmaste affär
- Inköp kan beviljas även för andra inköp än dagligvaror, t ex kläder, apoteksvaror, systembolagets varor, etc.

7.3.3 Avgränsning:

- Post- och bankärende utförs inte. Hänvisning sker till god man eller anhöriga/närstående.
- Postning av brev utförs vid postens brevlåda i samband med inköp.
- Personal handhar inte den enskildes ekonomi och räkningar.

7.3.4 Den enskildes medverkan:

- Med- Mera kort Konsum, ICA-kort eller dylikt med tillräckliga medel insatt för inköp.
- Kontanter för inköp då möjlighet inte finns att använda sig av Med- Merakort, ICA kort eller dylikt.

7.4 Övriga service insatser

- Bäddning - Stöd och hjälp med bäddning ges efter behov, på morgonen med att lägga till rätta sängkläder och lägga på överkast om så önskas, samt på kvällen med att ta bort sängöverkast och bädda upp inför natten. Renbäddning ingår vid behov.
- Beredning av måltider - Stöd och hjälp ges efter behov att bereda enklare måltider vid frukost, eftermiddagskaffe och kvällsmat. Stöd och hjälp kan även ges till mellanmål under dagen. Hjälp med diskning av den enskildes disk utförs. Förberedelse för måltid såsom exempelvis delning av maten, upplägning på tallrik och dukning

ingår. (Vid behov av hjälp med beredning av middagsmat: se rubrik matdistribution).

8 Matdistribution

Lagrum: SoL Kap 4 § 1

8.1.1 Målgrupp/Behov:

Personer som inte själva kan eller på annat sätt kan få hjälp med att tillreda huvudmåltiden.

8.1.2 Riktlinjer:

- Matdistribution beviljas då den enskilde inte kan tillreda sin middagsmat på egen hand eller att behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.
- Vid behov ingår uppläggning och delning av maten i insatsen.

8.1.3 Avgränsning:

- Matdistribution avser endast distribution av huvudmåltiden. Den enskilde kan beviljas hjälp med tillagning av enklare måltid morgon och kväll.
- Endast helportioner distribueras.
- Insatsen beviljas inte om den enskilde kan äta i närbelägen matsal.

9 Övriga insatser

9.1 Avlösning i hemmet

Lagrum: SoL 4 kap 1 §

9.1.1 Definition:

Personal/avlösarteam avlöser en person som vårdar eller stödjer närstående i bostaden.

9.1.2 Målgrupp:

Den som hjälper en närstående i ordinärt boende och behöver avlastning.

9.1.3 Syfte:

Att personen som vårdar och stödjer en närstående ska få möjlighet att vila eller göra något för egen del. Insatsen syftar till att göra det möjligt för den enskilde att bo kvar i sin bostad med stödet från personen/anhörige som hjälper.

9.1.4 Förutsättningar – avgränsningar:

- Det är den enskilde som ansöker om insatsen.
- Insatsen erbjuds vardagar kl 07.00-19.00 och är kostnadsfri upp till 16 timmar per månad.
- Insatsen är avgiftsbelagd på andra tider än ovanstående och för tid överstigande 16 timmar.

- Insatsen ges som komplement till beviljade hemtjänstinsatser eller som enda insats.
- Avlösning ges vid enstaka tillfällen, vid flera planerade angivna tillfällen eller kontinuerligt.
- Behovet ska aviseras senast två dagar innan. Önskemål om avlösning med kortare varsel kan endast erbjudas i mån av personaltillgång.

10 Ledsagning

Lagrum: SoL Kap 4 § 1

10.1.1 Målgrupp/Behov:

Personer som har behov av ledsagning och inte kan få behovet tillgodosett på annat sätt.

10.1.2 Riktlinjer:

Ledsagning beviljas endast då behovet ej kan tillgodoses på annat sätt. Personal inom hemtjänsten som följer med vid läkarbesöket har ingen skyldighet att föra den enskildes talan. Enligt överenskommelsen med region Skåne ligger detta ansvaret på regionens vårdpersonal. Detta innebär också att personalen inte har informationsskyldighet gentemot anhöriga till den enskilde.

Ledsagning till vårdinrättningar debiteras med en fastställd avgift. Behovet ska aviseras senast 2 dagar innan ledsagningstillfälle.

Ledsagning till sociala aktiviteter är kostnadsfria och verkställs vardagar, mellan kl. 07.00-19.00. Behovet ska aviseras senast 7 dagar innan ledsagningstillfälle .

10.1.3 Avgränsning:

Ledsagning till vårdinrättningar beviljas i samband med besök hos läkare, tandläkare eller medicinsk fotvård.

Ledsagning till sociala aktiviteter så som frisör, fika mm har för syftet att bryta den isolering som kan bli en konsekvens av funktions nedsättning

11 Kontaktperson

Lagrum: SoL Kap 4 § 1

11.1.1 Målgrupp

Personer som är i behov av att bryta social isolering och har ett skralt social kontaktnät.

11.1.2 Riktlinjer

12 Dagverksamhet

Lagrum: SoL kap 4 § 1

12.1.1 Målgrupp/Behov:

Personer med demenssjukdom, eller funktionsnedsättande minnesstörningar, vilka har behov av särskilt stöd, social samvaro och aktivering.

12.1.2 Riktlinjer:

- Den enskilde är i behov av stimulans och aktivitet.
- Den närstående behöver avlastning.
- Insatsen skall underlätta för den enskilde att bo kvar hemma.

Kommentar:

Insatsen ges på kommunens dagverksamheter för demenssjuka i Osby resp. Lönsboda.

12.1.3 Avgränsning:

Insatsen ges till personer med demenssjukdomar. Beslut fattas av kommunens demenssköterska.

13 Husdjur

Omsorg om husdjur beviljas normalt ej. Den som inte klarar av detta själv ska ombesörja det på annat sätt.

Undantag: Kan beviljas med begränsning till ett dygn då annat omhändertagande av husdjuret ska ha ordnats. Om den enskilde inte kan ta dessa kontakter själv ska hemtjänsten vara behjälplig med detta.

Avgränsning: Omsorg om service- och ledarhundar kan beviljas om den enskilde är hemma och inte kan själv ta hand om hunden. Under sjukhusvistelse gäller samma riktlinjer som för övriga husdjur.